

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Valtakunnansovittelijan toimisto ottaa kantaa hallituksen esitykseen lähinnä sovittelutoimen ja työriitalain näkökulmasta.

Myötätuntotyötaistelut tai poliittiset työtaistelut eivät kuulu sovittelijan toimialueeseen. Työehtosopimusjärjestelmän kokonaisuudessa ne ovat olleet varsin marginaalisia ilmiöitä. Tämän tyyppisten työtaistelutoimenpiteiden johdosta ei käynnistetä sovittelua valtakunnansovittelijan toimistossa. Myötätuntotyötaisteluissa tuetaan toista työriitaa, jonka sovittelu on mahdollisesti sovittelijoiden ratkottavana. Sovittelijan tehtävänä on keskittyä pääriidan ratkaisemiseen. Pääriidan ratkaisu yleensä päättää myös myötätuntotyötaistelun.

Poliittisissa työtaisteluissa taas toimenpiteen kohteena ovat poliittiset toimijat ja heidän toimenpiteensä eikä kyseessä ole työmarkkinaosapuolten välinen työriita, jota soviteltaisiin valtakunnansovittelijan toimistossa.

Nykytilanteessa suuri osa työtaistelutoimiin ryhtyvistä liitoista on ilmoittanut valtakunnansovittelijan toimistoon suunnittelemistaan toimenpiteistä. Kun osa liitoista ei ole ilmoitusta tehnyt, sovittelijalla ei täydellistä kokonaiskuvaa poliittisten tai myötätuntotyötaistelujen määristä tai laajuudesta.

Sovittelutoimen tehtävänä on työriitojen sovittelun ohella edistää hyviä työmarkkinasuhteita ja siten osaltaan huolehtia sopimusjärjestelmän toimivuudesta. Laki työriitojen sovittelusta (jäljempänä työriitalaki) on varsin selkeä, toimii edelleen pääpiirteissään hyvin ja ohjaa sovittelijoiden toimintaa kohti työriitojen ratkaisua.

Nyt toteutettavan lain uudistuksen osalta valtakunnansovittelijan toimisto on huolissaan siitä, että osa ehdotetuista uudistuksista on päätetty teknisistä syistä sijoittaa työriitalakiin. Työriitalain muu sisältö koskee sovittelumenettelyä ja ohjaa sitä, mutta myötätuntotyötaisteluissa ja poliittisissa työtaisteluissa sovittelijalla ei ole roolia.

Kun sovittelutoimen tehtävänä on työriitojen sovittelun ohella edistää hyviä työmarkkinasuhteita ja siten osaltaan huolehtia sopimusjärjestelmän toimivuudesta, myötätuntotyötaisteluja ja poliittisia työtaisteluja koskevien pykälien (8 a-c sekä 18 a ja b §) sekä näitä koskevien ilmoitusmenettelyjen (7 §:m 2 mom.) kirjaaminen muuten hyvin toimivaan ja sovittelijaa ohjaavaan lakiin saattaa hämärtää ja jopa vaikeuttaa työriitalain käyttökelpoisuutta valtakunnansovittelijan ja sovittelijoiden työvälineenä.

Näiden pykälien tuominen työriitalakiin muuttaa lain luonnetta. Tästä syystä sovittelijan toimisto olisikin toivonut harkittavaksi muita vaihtoehtoisia ratkaisuja myötätuntotyö- ja poliittisia työtaisteluja koskevien menettelyjen toteuttamiseksi.

Valtakunnansovittelijan toimisto puoltaa työriitalain pykälien otsikointia lain selkeyden ja luettavuuden sekä modernin lainsäädäntötekniikan periaatteiden noudattamisen näkökulmasta. Sovittelijalla ei ole huomauttamista ehdotettuihin pykäläotsikoihin.

Jukka Ahtela

Sivutoiminen sovittelija, valtakunnansovittelijan sijainen